

Huumoriuurijate rahvusvaheline konverents Tallinnas

25.–29. juunini toimus Tallinna Ülikooli Astra majas Rahvusvahelise Huumoriuurimise Seltsi konverents “Humour: positively (?) transforming”, mis tõi viieks päevaks Eestisse 265 inimest 38 riigist, et analüüsida nalja olemust ja selle esinemisviise. Konverents algas 25. juunil doktorikoolipäevaga (koostöös GSCSA – Graduate School of Culture Studies and Arts – ja Tallinna Ülikooliga). Doktorikoolist võttis osa 98 inimest, eelisõiguse osaleda said tudengid.

Huumor reageerib ühiskonnamuutustele paindlikult, ilustamatult ja kiirelt ning annab ootamatuid sissevaateid probleemkohtadele nagu migratsioon, tsensuur, sallimatus, stereotüpiseerimine jm. Konverentsi viie ettekandepäeva jooksul käsitleti aktuaalseid teemasid, mis võiksid kõnetada ka laiemat kuulajaskonda. Iga päev toimusid avatud loengud, plenaarsessioonid ja vestlusringid päevakajalistel teemadel.

Konverentsil oli neli plenaarloengut: Austraalia sotsioloog ja kultuuriteoreetik Jessica Milner Davis kõneles, miks on poliitiline satiir läbi aegade aina enam populaarsust kogunud ja miks Donald Trumpi kohta käiv huumor on tema staatust nii tugevdanud kui ka nõrgendanud. Plenaarettekande järel sai Jessica Milner Davis ISHS poolt elutööauhinna.

USA folklorist Elliott Oring näitas, kuidas on huumorit võimalik uurida universaalsete globaalteooriate ja skriptide toel.

USA folklorist Trevor Blank, kelle peamiseks uurimisvaldkonnaks on internetihuumor, rääkis Bill Cosbyt jt kuulsusi puudutavatest skandaalidest, millel on tugev huumoripotentsiaal.

Israeli sotsioloogi Limor Shifmani huvitas kiirelt globaliseeruv huumor. Selle trendi üheks kandjaks on Internetis levivad meemid, mille kultuuridevahelist erinevust Shifman uurib.

Eraldi teemablokina arutati 27. juunil huumori ja tehisintellekti vahelist seost. Vestlusringis otsiti vastuseid küsimustele, kas tehisintellekt suudab sarnaselt inimesega nalja teha ja sellest aru saada või kas tehisintellekti loodud huumor oleks edukaim peamiselt tehisintellektide seas.

29. juunil arutlesid tunnustatud eri valdkondade teadlased Eesti huumori eripära üle Andrus Kivirähki raamatu “Mees, kes teadis ussisõnu” põhjal. Kas välismaalane peab seda teost naljakaks või hoopis traagiliseks? Kuidas iseloomustavad võõralt maalt tulnud inimesed eestlaste huumorimeelt?

Lisaks suurele hulgal eripaneelidele toimus kolme sessiooni pikkune Christie Daviese paneel, esimest korda anti välja Christie Daviese auhind, mille sai Hannah Baldwin Ühendkuningriikidest, kes pidas ka plenaarloengu Philogelose sobivusest Daviese huumoriteooriatega.

Mitme ettekandega esinesid ka Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna teadlased: teadur Saša Babič (What is the Difference Between an Orchestra and a Cow? Exploring the Idiosyncrasy of Musicians’ Humour), teadur Reet Hiimäe (Negotiating Personal Spirituality Through Humor), vanemteadur Mare Kalda (koos Astrid Tuisuga ettekanne School Memes: The Estonian Case), vanemteadur Liisi Laineste (Joke Tales

and Their Targets: The Clergy in Estonian Jokelore), Piret Voolaid (koos Kalle Voolaiuga ettekanne Sports Commentators' Gaffes as a Type of (Un) Intentional Humour in Estonia).

Konverentsi peakorraldaja oli EKM folkloristika osakonna vanemteadur Liisi Laineste, sekretär Anastasiya Fiadotava, organiseerimiskomiteesse kuulusid Carlo Cubero, Mikhail Fiadotau, Mare Kõiva, Anne Ostrak, Kristel Toom, Piret Voolaid. Konverentsi koduleht asub aadressil <https://www.folklore.ee/rl/fo/konve/ishs2018> ja Facebookis ISHS 2018.

Konverentsi korraldavad Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti-uuringute Tippkeskus, Tallinna Ülikool ning selle toimumist toetasid Euroopa Liit Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti-uuringute Tippkeskus), Eesti Teadusagentuuri institutsionaalne uurimisprojekt IUT 22-5, Eesti Kultuurkapital.

Piret Voolaid, Liisi Laineste

Huumorikonverentsi avavastuvõtt Tallinna Ülikoolis. Alar Madissoni foto 2018.